

יִצְחָק טוֹרְנֵר.

שלוש פעמים היתה לי הזדמנות להפגש עם השומר הצעיר אמיץ הרוח, העלם המענין מאד, יצחק טורנר, אשר חייו כבו לפני זמנם בעת המלחמה. בראשית הכינוגרפיה בספר "זכר", שיצא לאור באמריקה לזכר השומרים והפועלים שנפלו חללים ביהודה ובגליל, כתוב אדותו:

בשנת תרס"ב, בהיותו בן שלש עשרה, בא לא"י ונתקבל למחלקה הראשונה בגמנסיה ביפו. הוריו עזבו בעיד לודז' בית הרושת למנופקטורה ובאו ארצה ישאל לשם חנוך בניהם ברוח העברי. משבר כספי במשפחה הכריח את הוריו לחזור ללודז'. אחרי שתי שנות למודים בגמנסיה נאלץ יצחק לעזוב אותה בכדי שיהיה לאינז'ניר ויוכל לקבל תחת הנהלתו את בית החרשת. אבל טורנר הצעיר נמשך בכל לבו אל הגמנסיה היפואית. ההורים לא הרשו לו לנסוע. הוא בא לבסוף בריב אתם ונסע לא"י למרות רצונם. במשך זמן קצר מלא בלמודים את אשר החסיר בשנות העדרו מא"י, והוא נכנס שוב לגימנסיה, למחלקה הרביעית.

הוא התרחק לאט, לאט מחבריו הגימנזיסטים והתקרב אל הפועלים והשומרים. הוא החל לשאת בלבו את האידיאלים של הפועל-השומר בארץ, ובהיותו לא איש פרזות ריקות, כי אם שואף-חולם למעשים ממשיים, סדר חבורת תלמידים בני המחלקה השביעית, והם עזבו את ספסל הלמודים ויצאו להיות פועלים, לעבוד את האדמה יחד עם כל הפועלים החלוצים. קשה עבודת האדמה בא"י בקיץ בלהט השמש ובהרף בגשמים החזקים, וביהוד קשה היא לתלמידים-אינטליגנטים שלא עשו מעולם עבודה קשה. והנה רוב חברי טורנר לא יכלו לעמוד בנסיון וחזרו אל הגמנסיה. אבל הוא נשאר נאמן למאוייו והיה לאחד הפועלים החקלאים המצוינים במושבה שעבד בה וכל איש בה הוקיר אותו. אחרי שהתמחה בעבודות שדה ונטיעות שונות, היה לרועה צאן בחנת הקרן הקימת בן-שמן. הוא היה אחד הרועים העברים הראשונים ביישוב החדש. בזמן היותו רועה הביע במכתביו ששלה לחבריו תלמידי הגימנסיה את אשרו ושמתחו ושבע רצונו ממהלך חייו. אבל הוא עוד שאף לתפקיד יותר רציני וקשה בעבודתו בתור חלוץ, רצה להיות לישומר. היות לשומר טוב—היתה אז שאיפת חייו הגדולה. אבל קשה היה לו להפחד מכבשיו החביבים, מתפקיד-הרועה שלו, כאלו התאוה לטלאות את כל עבודות החלוצים הנאות יחד.

בין כה חזרו גם הוריו ארצה ישראל, ובראותם עין בעין את, אסונם—את בנם יצחק בתור רועה-צאן, הפצירו בו לעזוב את, הבלוי. האב הציע לפניו כסף, לקנות לו נחלה

ולהיות לכל הפחות לקולוניסט. אבל העלם לא עשה את רצון אביו. הוא נסע הגלילה והיה לשומר. בגלל מסירותו והצטיינותו בשמירה, נתקבל להבר ב"השומר", לפני הזמן המגבל. הוא שמר במושבה חדרה, אבל חלה בה בקדחת קשת-עורף וחיוו במושבה זו היו בסכנה, אולם הוא לא שת לבו והמשיך לשמור. באותם הימים קנה המשיך הא"י שטה אדמה לא רחוק מחדרה, את כרכור. על השטח החדש דרושה היתה שמירה מעולה. בא לשמור ישם השומר מרדכי יגאל, והוא לקח לו לעזר על ידו את יצחק טורנר.

בבקרי בראשית המלחמה את יגאל בכרכור, פגשתי בביתו את טורנר. אבל מה נשתנה העלם מאז ראיתו בתור רועה בחוה בן-דשמן! פניו היו ירוקים מהקדחת התכופה. אבל עיניו היו יותר עזות ומביעות איזו החלטה, וזיק אשר-התמסרות הכהב בקן. מדבריו נבעו אומץ ואמונה גדולה בעבודתנו הלאומית. כמעט שלא הכרתיו, את הגימנוסט השתקן, שהייתי פוגשו תדיר בטיילו יחירי על תוף הים. הוא גדל עתה בעיני, גדלות נפשית. ובזמן ההתנפלות על המושבה מלחמיה*) בימי המלחמה, אמנם הופיע בכל גדלותו, גדלות עלם אמיץ-דרוה.

בראשית המלחמה החל לעבוד לישים הגשמת רעיונו מאה רעיון יסוד הסתדרות-רועים, עם משמעת נמרצה, כמו ב"השומר". ויחד עם צבי בקר ועוד צעירים מספר הלך לעבר-היהודן להיות רועה עם הברואים. עוד רעיון היה ליצחק טורנר ביסוד הבורות רועים: בזמן המלחמה החלו עננים לכסות את שמי הישוב העברי, ביחוד הישוב החקלאי. הערביים בני הכפרים שכני המושבות וערביים מסיתים צפו ושאפו להודמנות להחריב את הישוב החקלאי העברי; והנה חבורות הרועים, חבורות מפוזרות בכל הארץ, נועדו ליצור קשר תמידי בין מושבות יהודה, שומרון והגליל, ומקור ידיעות נאמן על כל המתרחש בין הערביים הנפריים והברואים. יצחק טורנר אמר לא פעם לקרובים לו, וגם האמין בכל נפשו, כי מחבורות רועים נודדים כאלו, אם יהיו במספר לא קטן, רועים אשר ידבקו בטבע וילכו עם עדרים גדולים לרעות בעבר הירדן מזרחה כשכני הברואים, הצמח טובה גדולה לישראל, מהם יוצר עם עברי חדש בריא ובן-שבע בא"י.

אבל ימים רבים לא יכול טורנר להיות רועה, וביחוד רועה לילה, מפני הקדחת קשת-העורף שקננה בגופו. אחרי זמן ידוע להיותו רועה, חלה מאה, והובא אל חות הקרן הקימת כנרת. קרוב לפסח בשנה השניה למלחמה, מת ממחלת דלקת הריאה. עוד קבר נוסף על קברות האנשים האידיאליים, הצעירים, שנופותיהם מפוזרים באדמת כל חלקי ארץ-ישראל.

ומענין הוא, שאבי יצחק טורנר, אשר הפציר לא פעם בעלם שירפה מ"הבליו", שלא יקדיש את כל חייו רק לאידיאלים, עשה גם הוא, הבלים' כאלה. הוא התקשר כל כך אל הארץ, שרק המות יכול להפריד ביניהם: ישנים אחדות אחרי מות הבן, כשהמשפחה אלצה את האב, בגלל גורמים אקונומיים, לשוב לגלות-פולניה, והוא לא יכול לעמוד בפני רצון בני ביתו, אבל לעזוב את א"י ככל זאת לא רצה — טרף את נפשו בכפו ביום אשר צריך היה להפליג באניה מיפו. גופו נשאר בא"י.

*) עיין לעיל, ב"התקאל חנקין" ו"דב קלויי".

יצחק טירנר